

Kaivokselan Vesitorni



Juhlakirja



Amanda Kauranne



Kaivokselan Vesitorni

Juhlakirja

Toimittaneet: Annukka Lyra ja Amanda Kauranne

Kannen valokuva: Almo Pihkala

Taitto: Ada-Sofia Nieminen

Kaivoksela-seura ry
2025



ISBN 978-952-88-1317-0

© Kaivoksela-seura ry ja tekijät 2025
Kaikki oikeudet pidätetään.

Toimitus: Annukka Lyra ja Amanda Kauranne

Tekstit: Kaivoksela-seuran jäsenet ja teoksen kirjoittajat

Valokuvat: Aimo Pihkala, Annukka Lyra, Amanda Kauranne, Matti Pihkala, Raimo Tulonen, Inka Lahti, Vantaan kaupunginmuseo ja ellei toisin mainittu Kaivoksela-seuran ystävät

Taitto: Ada-Sofia Nieminen

Julkaisija: Kaivoksela-seura ry

Kiitos Kaivoksela-koulun 4E-luokalle vesitorniaiheisista kuvituksista ja muistoista.

Juhlakirja on tuotettu Vantaan kaupungin kansalaistoiminnan avustuksella.

Julkaisun teksti, kuvat ja taitto ovat tekijöidensä omaisuutta.

Teosta tai sen osia ei saa jäljentää, tallentaa tai julkaista ilman Kaivoksela-seuran lupaa.







“

Kaivoksen rakentumisesta on 60 vuotta, ja silti muutos on vaikea ymmärtää, kun sitä ei ole itse elänyt. Tämän jälkeen syntyneille sukupolville vesitorni on ollut itsestään selvä Kaivoksen maamerkki ja symboli: ainoana puiden latvojen ylle kohoava monumentti, jonka sienimäinen olemus on kuulunut kiinteästi lähiömaisemaan.

Esipuhe

Rakennettu ympäristö syntyy aikansa tuotteena ja tarpeisiin. Rakennukset kuvasivat sitä, mitä rakennusaikana on pidetty tavoiteltavana ja tarkoituksenmukaisena, kauniinakin. Noin puolen vuosisadan jälkeen rakentamisesta on niin kauan, että käyttö-tarkoitus on usein muuttunut, ja kaivataan perusteellisempia remontteja, ellei niitä ole jo tehty vähän kerrassaan. Myös tyyllisesti ollaan kauimpana siitä, mitä noin puoli vuosisataa aiemmin on pidetty hienona.

Ilmiö on toistunut ja noussut yleiseen keskusteluun Turun tautina tai Helsingin purettujen jugend-rakennusten haikailuna. Rinnastus Kaivokselan vesitorniin vaikuttaa äkkiseltään rajulta, mutta sama ilmiö vaikuttaa taustalla, kun tornin kohtaloa on sorvattu viime vuosina. Nykyisessä julkisen talouden tilassa on vaikeaa löytää rahoitusta aivan keskeisimmänkin rakennuskannan kunnostukseen. Miksi sitten panostuksia tulisi käyttää käytöstä poistetun vesitornin pystyssä pitämiseen?

Kaivokselan vesitorni rakennettiin vuonna 1966 huolehtimaan uuden asuinalueen vedenjakelusta. Kaivoksela oli erityinen kohde Vantaan ensimmäisenä lähionä ja Suomen ensimmäisinä aluerakentamisen projekteina, jossa luotiin uusi malli tuottaa asuntoja nopeasti kasvavalle kaupunkiväestölle. Osa asukkaista muutti ensimmäistä kertaa asuntoon, jossa oli kylpyhuone ja lämmin vesijohtovesi.

Kaivokselan rakentumisesta on 60 vuotta, ja silti muutos on vaikea ymmärtää, kun sitä ei ole itse elänyt. Tämän jälkeen syntyneille sukupolville vesitorni on ollut itsestään selvä Kaivokselan maamerkki ja symboli: ainoana puiden latvojen ylle kohoava monumentti, jonka sienimäinen olemus on kuulunut

kiinteästi lähiömaisemaan. Tornin riisuttu betoniarkkitehtuuri jatkaa samaa koreilematonta modernismia, joka on nähtävissä koko kaupunginosan kaupunkikuvassa. Kaivokselan kaupunkikuva on säilynyt poikkeuksellisen eheänä, mistä syystä Vantaan kaupunki ja Uudenmaan liitto ovat inventoineet alueen maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi ympäristöksi.

Kaivoksela-seura ja monet kaivokselalaiset toivoivat, että vesitornin suojeluarvot ja uudet käyttömahdollisuudet olisi selvitetty, kun Kaivokselan asemakaavaa päivitetään lähivuosien aikana. Näyttää kuitenkin siltä, ettei vesitorni selviä sinne asti, sillä kaupunki myönsi purkuluvan vuonna 2025, ja tornin omistaja on jo aloittanut purkuvalmistelut.

Tuleva aika tulee arvioimaan Kaivokselan vesitornin arvoa ja menetyksen suuruutta omasta perspektiivistään. Meidän tehtäväksemme jää tarjota mahdollisimman monipuolinen aineisto tulkintojen tekemiseen. Tämä muistojulkaisu taltioi muistitietoa ja tunnelmia ajalta, jolloin vesitornin purkamisen oli ajankohtainen. Julkaisua täydentävät Ramboll Oy:n tekemät rakennushistoriaselvitys ja kuntoarvio.

Kaivoksela-seura kiittää kaikkia vesitornikeskusteluun osallistuneita. Keskustelu on osoittanut, miten suuri merkitys arkiympäristöllä ja siinä näkyvillä historiasta muistuttavilla elementeillä on ihmisille ja kaupunginosan identiteetille.

Vantaalla 26.10.2025

Annukka Lyra,
Kaivoksela-seuran puheenjohtaja

Sisällysluettelo

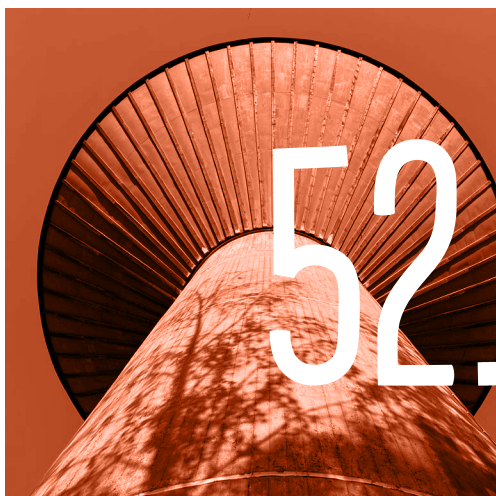


Kaivoksen vesitornin
kuusi vuosikymmentä

Muistoja vesitornista



Runolaulu
vesitornimuistoista





Kaivokselan vesitornin kuusi vuosikymmentä

Kirjoittaja: Annukka Lyra



Marja Mikkola

Kaivokselan rakentui vuosina 1962–67 Vantaan vanhimpänä lähiönä. Valoisat ja tilavat asunnot edustivat 60-luvun koreilematonta modernismia eli tyyliuuntausta, jota ohjasivat käytettävyys ja käytännöllisyys. Uusi asunalähiö tarjosi palvelut ja puitteet, joita asukas arjessaan tarvitsi. Rakennukset sommiteltiin maaston muotojen mukaan, ja ainoana puiden latvojen yllä kohoava vesitorni toi kontrastia muihin rakennuksiin. Rakennuskaavan suunnitellut arkkitehti, professori Olli Kivinen olisi halunnut pistetaloista korkeampia, mutta seutukaavaliiton ohjaus vaikutti siihen, että korkeimmista taloista tuli kuusikerroksia ja kaivosten länsireuna jäi rakentamatta kokonaan.

Kaivokselan rakentamisvuosina elementti- ja sarjatuotanto kehittyivät vauhdilla: paikalla rakentamisen tekniikoita kehitettiin ja

tehokkuus parani. Rakentamisen tekniikat vaikuttivat myös rakennusten sijoitteluun ja kaupunkikuvaan. Jo muutaman vuoden nuoremmat lähiöt ovat periaatteiltaan erilaisia, kun kompaktimpaa korttelia voitiin rakentaa maanmuodoista riippumatta.

Rakennusliike Puolimatka rakensi kerralla Kaivokselan kunnallistekniikan, asunnot, ostoskeskuksen, koulun ja päiväkodin sekä kirkon. Vesitorni valmistui vuonna 1966. Rakennusliike luovutti rakentamansa kunnallistekniikan kaupungille. Kaikki rakennukset olivat poikkeuksellisesti saman arkkitehdin, Aarne Ehojoen, käsialaa. Kerralla rakennetun lähiön muutokset ovat melko vähäisiä: kirkko ja kolmasosa ostoskeskusta ovat palaneet ja purettu, Hämeenlinnanväylän varteen on tullut täydennysrakentamista, ja opettajien asuintalo on korvattu väliaikaisella koulurakennuksella aivan vesitornin juurella.

Vesitornin vaiheet *pähkinäkuoressa*



1966

Rakennettu



1985

Poistuu vesitalouskäytöstä



1992

Säätutka ja pallo katolle



2021

Tutkalaitteet poistetaan, suojapallo jää vesitornin katolle



2023

Tieto purkuaikasta



2023

Kaivoksela-seura esittää ELY-keskukselle tornin suojelua rakennusperintölailla.



2024

ELY-keskus toteaa päätöksessään, että suojelu on ratkaistava osana kaavoitusta.



12/2024

Omistaja HSY valmistelee purkulupaa. Kaivoksela-seura laatii kuntalaisaloitteen, jossa se esittää, että tornin arvot on selvitettävä osana kaavoitusta.



6/2025

Purkulupa on kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston esityslistalla, mutta palautuu valmisteluun.



8/2025

Lupajaosto myöntää yksimielisesti purkuluvan. HSY aloittaa purun valmistelut. Työn arvioidaan maksavan miljoona euroa ja valmistuvan syksyllä 2026.

Kaivokselan vesi

Puolimatkan ja kaupungin mukaisella sopimuksella rakentuneita vesi- ja viemäriverkostoa ja vedenpuhdistamoa varten perustettiin alueellinen itsenäinen vesiyhtiö Kaivokselan Vesi Oy. Vedenottamo sijaitsi nykyisen Vetokannaksen uimapaikan läheisyydessä, josta vesi pumpattiin ylös vesitorniin. Vesitorninmäen korkeus on 53 metriä merenpinnasta, mikä takasi riittävän vedenpaineen asuntoihin. Kunnallistekniikan ketjun päätepiste, puhdistuskenttä betonialtaineen oli Mätäojan laaksossa Louhelaan kulkevan kävelytien varrella.

Kaivokselan Vesi lakkautettiin vuonna 1985, ja Kaivoksela liitettiin kaupungin vesijohtoverkkoon. Vedenjakelu siirtyi Myyrmäen vesitorniin.

Aikakautensa vesitorni- rakentamisen pelkistetty edustaja

Annukka Lyra

Vesitornirakentamisen historiassa Kaivokselan vesitorni edustaa tietyn aikakauden viimeisiä esimerkkejä. Vesitorneja oli Suomessa alettu rakentaa 1910-luvulla ja alussa ne olivat kaupunkikeskustojen näyttäviä monumentaalirakennuksia, joita nimekkäät arkkitehdit suunnittelivat.

Vielä 1960-luvulla vesitornien rakentaminen oli vilkasta, ja rakentamisen automatiikka, betonirakentaminen ja modernismin ihanteet pelkistivät vesitorneja korostaen niiden teknistä käyttötarkoitusta. Tekninen kehitys mahdollisti sientä muistuttavan yksivartisen kartiomallin, josta tuli 1960-luvulla suosittu vesitornimalli. Kartiomuotoa on myöhempien

vuosikymmenien aikana varioitu monenlaisin tavoin. Kaivokselan tornia voi kuvata sarjassa harvinaisen puhtaslinjaisena modernismin edustajana.

1970-luvulla vesitornirakentamisessa alettiin hyödyntää valmiita elementtejä, ja suunnittelu alkoi siirtyä arkkitehtien käsistä rakennusmestareille ja insinööreille. Samalla niiden rakennustaiteellinen arvo väheni.

Vantaan kaupunginmuseo on arvioinut Kaivokselan vesitornin olevan kaupungin viimeinen vesitorni, jolla on rakennushistoriallista merkitystä. Arvo perustuu Kaivokselan syntyhistoriaan ja tornin asemaan osana hyvin säilynyttä 60-luvun kaupunkikuvaa.



Maakunnallisesti merkittävä kokonaisuus

Aikakautensa edustavana esimerkkinä vanha Kaivoksela on luokiteltu kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi asuinalueeksi kulttuuriympäristön inventoinneissa. Näin eheänä säilynyt kokonaisuus on ainutlaatuinen Vantaan ja Uudenmaan mittakaavassa.

Vesitornilla on iso painoarvo Kaivokselan kaupunkikuvassa. Kaikista ilmansuunnista lähestyttäessä vesitorni osoittaa tietä. Erityisiä vesitorninäkymiä tarjoavat muun

muassa Uomatie, Martinlaakson asemasilta ja Vantaanjoen maisema-alue jokivarressa. Näkyypä vesitorni Tikkurilan Stenkullan ikkallioltaikin käsin. Tässä artikkelissa käsiteltiin Kaivokselan vesitornin vuosikymmeniä, mutta vesitorninmäen historia juontuu luonnollisesti paljon pidemmälle aikaan, jolloin mannerjää on sulanut ja paljastanut uuden saaren. Nämä mannerjään uurteet ovat edelleen nähtävissä vesitornin juurella.



Vantaan kaupunginmuseo

Vantaan kaupunginmuseo on arvioinut Kaivokselan vesitornin olevan kaupungin viimeinen vesitorni, jolla on rakennushistoriallista merkitystä. Arvo perustuu Kaivokselan syntyhistoriaan ja tornin asemaan osana hyvin säilynyttä 60-luvun kaupunkikuvaa.

Lisätiedot

- Kaivokselan historian rakennushistoriaselvitys 2024, Ramboll Finland Oy
- www.kaivokselaseura.com/vesitorni
- Kaivoksela 60 vuotta. Teoksessa Helsingin pitäjä - Vantaa 2024.



MIELIPIDE

VESITORNIT OVAT OLEELLINEN OSA LÄHIÖMAISEMAA

KAIVOKSELAN vesitorni näkyy kauas. Yhdessä Laajavuoren tornin kanssa se on hallinnut perinteikkaitten lähiöiden maisemaa. Vasta viime vuosina vesitornit ovat saaneet seuraa asemansuutujen tornitaloista. Vantaan kaupunginmuseon mukaan Kaivokselan vesitorni on Vantaan ainoa jäljellä oleva rakennushistoriallisesti merkittävä vesitorni, erityisesti osana 60-luvun alussa syntynyttä Kaivokselan kaupunginosaa.

ASUKKAAT läheltä ja kauempaa huolestuvat, kun mediassa nousee esiin tornin omistajan Helsingin seudun ympäristöpalveluiden aie purkaa Kaivokselan vesitorni, joka ei enää ole vesitalouskäytössä.

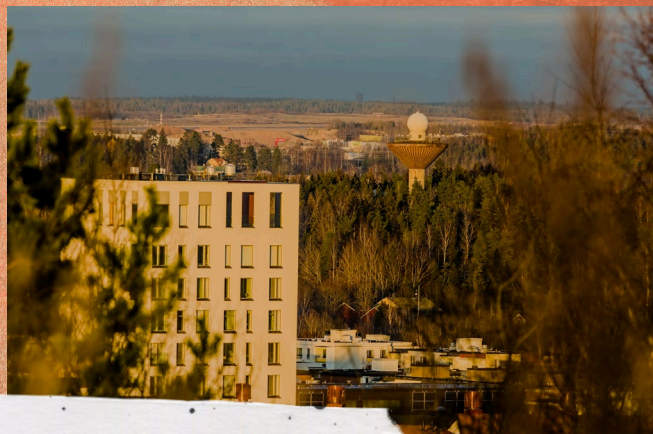
Vesitorni on merkittävä osa katukuvaa ja sitä voi hyvällä syyllä pitää Kaivokselan symbolina. Torni näkyy maisemassa, lähestyvä Kaivokselaa mistä suunnasta tahansa. Se on ikuistettu Kaivokselan koulun logoon, ja

sen mukaan kaupunginosaa kutsutaan myös Tattilaksi.

MAISEMALLA on merkitystä. Suomen ympäristökeskuksen tuoreen selvityksen mukaan ihmiset kokevat, että arkimaisemilla on vaikutusta hyvinvointiin. Ihmiset myös kaipaavat enemmän vaikuttamisen mahdollisuuksia siihen, minkälaisiksi maisemat muodostuvat ja miten niitä hoidetaan.

MONI on ollut valmis kahleisiin tornin suojaksi. Kaivoksele-seura jätti Uudenmaan ELY-keskukselle esityksen vesitornin suojelemisesta rakennusperintölailla. ELY kuitenkin päätti, että suojeleus on ratkaistava kaavoituksen keinoin, sillä Kaivokselassa on käynnistymässä kaavarunkotyö. Tornin ystävien jännitys siis jatkuu.

Annukka Lyra, Kaivoksele-seura



Raimo Tulonen



Raimo Tulonen



Raimo Tulonen



Amanda Kauranne



Annukka Lyra

Kaivokselan veden ominaisuuksiin kuului korkea fluoripitoisuus. Kerrotaan, että tämä oli huomattu myös hammaslääkärissä ja Kaivokselan lasten hampaissa.



Toisinaan Liikarin piti kiivetä ylös vesitornin katolle vaihtamaan palaneet lamput, jotka toimivat varoitusvaloina lentokoneita varten. Ylös meno tapahtui vesitornin jalkaosan keskellä kulkevia tikkaita pitkin. Niissä ei ollut kaiteita, paitsi puolivälissä rengas, jossa pystyi hetken lepuuttamaan.

Petri Liikari, kuva Kerttu Liikari

Lipeää, hienoja maisemia ja hyvähampaisia lapsia - muistoja Kaivokselan vesihuollosta

Kirjoittaja: Annukka Lyra

Petri Liikari tuntee Kaivokselan vesitornin paremmin kuin moni tai kenties kukaan muu Kaivokselassa. Hän työskenteli putkimiehenä Martti Gromoffin vesijohtoliikkeessä, jonka vastuulla oli Kaivokselan alueen vesihuollon ylläpitotehtäviä ja korjauksia. Liikari kertoi muistojaan juhlakirjaa varten.

uurin työ tapahtui vesilaitoksella Vantaanjoen varressa nykyisen Vetokanaksen uima-alueen läheisyydessä. Siellä sijaitsivat kolme porakaivoa, joista vesi pumpattiin raakavesisäiliöön. Veden pH-arvo oli hapan, joten sen neutralisointiin käytettiin limeä.

Limeä liuotettiin veteen erillisessä sekoitussäiliössä, josta annostelupumppu lisäsi raakaveteen sopivan määrän liuosta veden pH-arvon muuttamiseksi. Limeä lisättiin sekoitussäiliöön säikeistä kaatamalla. Hengityssuojia ei käytetty. Kannatti vain olla hengittämättä säkkien tyhjentämisen ajan.

Raakavesisäiliön yhteydessä oli myös pumppuhuone, jonka kolme suurta pumppua pumppasivat veden vesitorniin ja käyttäjille. Vesitornilla työtä oli harvemmin. Toisinaan Liikarin piti kiivetä ylös vesitornin katolle vaihtamaan palaneet lamput, jotka toimivat varoitusvaloina lentokoneita varten. Ylösmeno tapahtui vesitornin jalkaosan keskellä kulkevia tikkaita pitkin. Niissä ei ollut kaiteita, paitsi puolivälissä rengas, jossa pystyi hetken lepuuttamaan. Liikari ei selvästikään kärsinyt korkeanpaikankammosta. Maisemat olivat kuulemma hienot.

Hygienia oli tietysti vesihuollossa tärkeää. Liikari muistaa, että kertaalleen koko vesitornin säiliö piti kuurata ja putkisto huuhdella kloorilla, jotta järjestelmään päätyneet bakteerit saatiin pois.

Kaivokselassa asuvan Liikarin työn etuna oli lyhyt työmatka. Olipa hän aitiopaikalla myös huomaa-massa, kun kaikki kolme pumppua olivat kerran sammuneet. Vedentulo lakkasi ensimmäisenä korkeammalla Kaivosrinteentiellä, jossa Liikari oli juuri saanut shampoon päähänsä. Vähän myöhemmin saman huomasi pomo, joka asui alempana Kaivokselantiellä. Ja sitten lähdettiin kiireesti käynnistelemaan pumppuja.

Kaivokselan veden ominaisuuksiin kuului korkea fluoripitoisuus. Kerrotaan, että tämä oli huomattu myös hammaslääkärisissä ja Kaivokselan lasten hampaissa.

Kaivokselaa liitettiin Vantaan kaupungin vesijohtoverkkoon vuonna 1985. Siirtymään vaikutti järjestelmään kertynyt kalsiumkarbonaatti, joka kuumassa vedessä saostui hiekkamaiseksi jakeeksi putkistoon. Itse siirtymä vesijohtoverkkoon tapahtui kirjaimellisesti käden käänteessä. Haka-auton läheisyydessä nykyisen Teslan kohdalla olevat venttiilit väännettiin toiseen asentoon ja niin alkoi kaivokselalaisten hanasta tulla kaupungin vettä.

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

Kaivoksela-seura r.y.

ESITYKSEN KOHDE

Kaivoksen vesitorni
Luolapolku 5, Vantaa
92-419-1-183 (Rekisteriyksikkö 92-419-1-183 K 20 T 3)

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Suojeluesitys 15.3.2023
Esityksen perusteena on vesitornin mahdollinen purkaminen. Kaivoksela-seura pyytää selvittämään vesitornin kunto ja suojeluarvot. Vantaan kaupungin tekemän alueinventoinnin mukaan vesitorni on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti sekä maisemallisesti arvokas rakennus. Sen säilyminen kalliilta muun asutuksen yläpuolelle kohoaa. Suojelu on ensiarvoisen tärkeää.

Vuosir aluera
Raker valmis
1985.



vastaus kuntalaisaloitteeseen
VD/103/00.01.02.02/2025
12.8.2025

Kaivc
Vant
Sita

Esity
jolla
oma
säily

KAAVOITUSTILANNE

Vuc
ase
rak

Asi

Alt

VAARANTAMIS- KIELTO

El

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKE
Puhelin 0295 021 000
http://www.ely-keskus.fi/uusimaa

VASTAUS KUNTALAISALOITTEeseen KOSKIE
KAIVOKSELAN VESITORNIN SUOJELUA JA KEHITTÄMISTÄ

Kiitos kuntalaisaloitteesta koskien Kaivoksen vesitornin suojelua. Kaivoksen vesitorni on Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) omistama, käytöstä poistettu tekninen rakenne, jolle ei ole pystytty osoittamaan käyttötarkoitusta tai käyttäjiä kolmeenkymmeneen vuoteen.

HSY on hakenut Kaivoksen vesitornille purkamislupaa. Purkamisluvan käsittelyä tukee se, että Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) hylkäsi Kaivoksela seura ry:n aiemman suojeluesityksen 29.2.2024. ELY totesi, että rakennusperintölain edellytykset eivät täyty Kaivoksen vesitornin kohdalla, ja että vesitornin ylläpito vaatii omistajaltaan taloudellisia velvoitteita, jotka eivät kuulu HSY:n ensisijaiseen tehtävään.

Vantaan kaupungilla ei ole edellytyksiä ostaa Kaivoksen vesitornia ja investoida vesitornin kunnostamiseen. Vantaan kaupunki vastaa HSY:n purkamislupahakemuksen viranomaiskäsitteystä ja Kaivoksen kaupunginosan kehittämisestä pitkällä aikavälillä. Purkamislupaan sisältyvän asemakaavoituksen lausunnon mukaisesti vesitorni on osa Kaivoksen suurmaisemaa ja osa yleiskaavan arvokasta kulttuuriympäristöä. Samoin Kaivoksen asuntoalue on inventoitu vuonna 2022 maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (E245/2022). Vesitorni itsessään ei kuitenkaan ole niin merkittävä rakenne, että se suojeltaisiin asemakaavalla.

Kaivoksen kaupunginosan asemakaava ei ole vanhentunut, sillä yli puolet kaavasta on toteutunut (AKL 60 §). Käynnissä oleva Kaivoksen kaupunginosan yleissuunnitelman (014800) laadinta tähtää uuden -

in lähivuosina, mutta



Vantaa

Purkamislupahakemus: Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä, vesitornin purkaminen, Luolapolku 5, Kaivoksela, LP-092-2024-05088

VD/362/10.03.00.03/2025

RM/TT/LP-092-2024-05088

Lupatunnus LP-092-2024-05088

Kiinteistötunnus 92-419-1-183
Kiinteistön osoite Luolapolku 5
Tilan nimi K 20 T 3
Pinta-ala 0.2500 ha
Kaavatilanne Asemakaava

Kaavan käyttötarkoitus ET (YT) = Kunnallisteknisten rakennusten ja laitosten alue.

Hankkeeseen ryhtyvä Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä

Toimenpide Vesitornin purkaminen.

Lisäselvitykset Rakennus VTJ-PR: 1005299088 Kaivoksen vesitorni ja sinne Luolapolulta johtavat tekniset järjestelmät puretaan kokonaan. Rakennus sijaitsee hyvin kapealla tontilla ja vaatii korkeutensa vuoksi hyvin aidatun "turva-alueen", joka ulottuu tontin molemmille pitkillle sivuille. Jämsäsiivulla irtvään metsäntieteen ja itäsiivulla naapurina olevan



Raimo Tulonen



Matti Pihkala



Annukka Lyra



Muistoja vesitornista

Tämä osio kokoaa Kaivoksela-seuran jäsenten ja alueen asukkaiden muistoja vesitornista vuosien varrelta. Mukana ovat myös Kaivokselan koulun 4E -luokan oppilaiden piirroksia ja kirjoituksia, jotka kertovat vesitornista lasten silmin.



Leila Lehtiranta

“

Hämärästi muistan kun vesitorni rakennettiin, mutta vahvimmat muistot ovat siitä, kun tästä laskettiin mäkeä talvella. Mäki oli hurja ja jyrkkä ja sitä ei melkein uskaltanut laskea!

“

Olen ajanut vesitornin ohi 40 vuotta, oli suunta sitten Helsingiin tai toisaalle. Tämä on ollut tärkeä maamerkki myös muillekin kuin kaivokselalaisille. Kun lasten kanssa kuljettiin Helsingistä maaseudulle ja takaisin, niin meidän lapset tiesivät, että nyt ohitamme Kaivokselan ja kohta olemme kotona. Se oli tärkeä juttu.

“

Vesitorni on ihan kanttarellin näköinen! Keltaiseksi olisi voinut maalata tai kuvittaa sen arkeologisilla kuvilla. Siitä olisi tullut hieno!

“

Ensimmäinen kotini oli
Kaivokselassa 1966-1979.
Meidän perhe käveli paljon
lähialueilla. Muistan, että
kesäisin kävimme vesi-
tornin mäellä. Söimme
eväitä, ihailimme valtavaa
tornia ja seurasimme
hyönteisten touhuja.

“

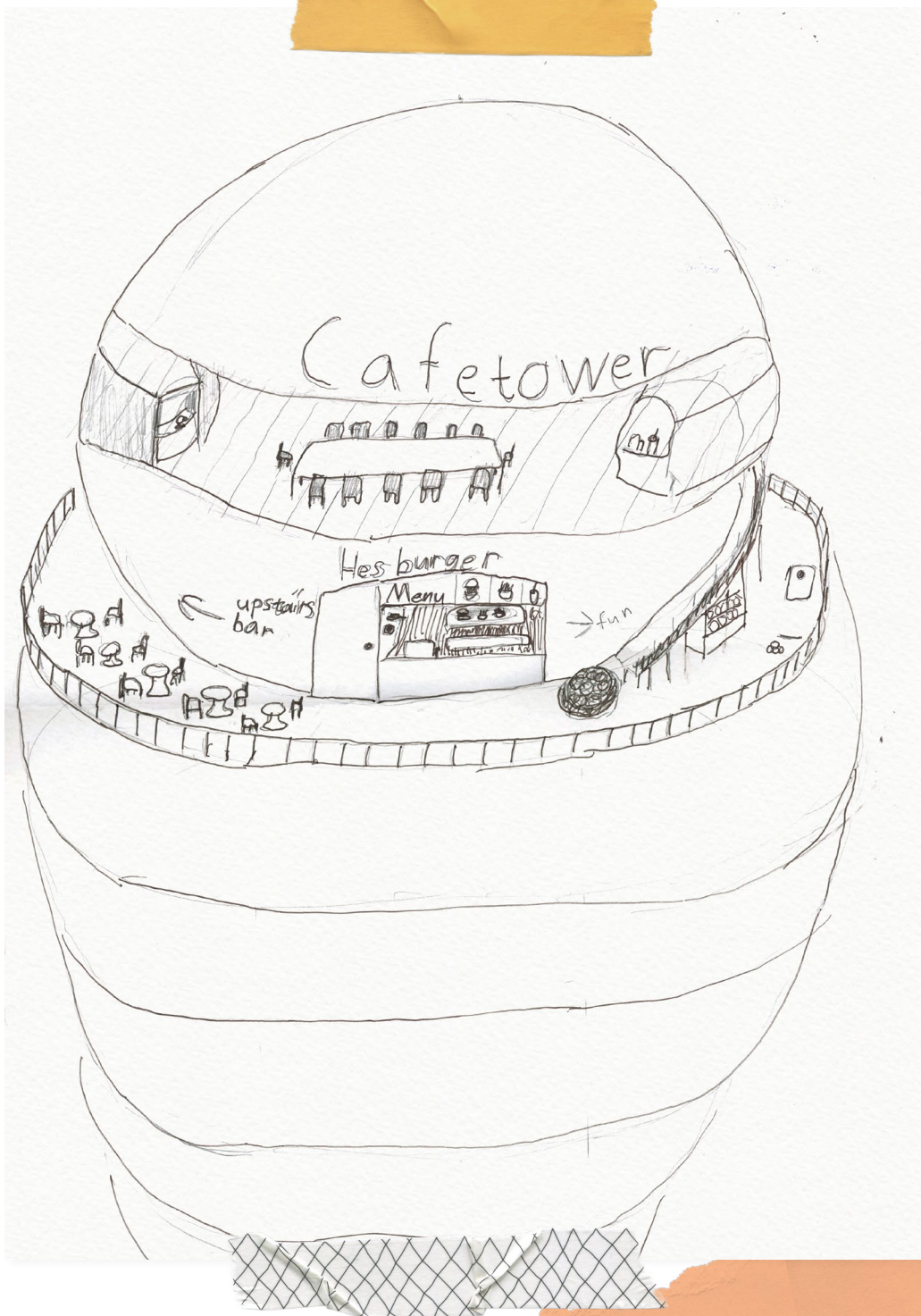
Aina kaikki vanha
hävitetään. Kyllä mun
mielestä jotain pitäisi
jälkipolvillekin jäädä.



Kaivoksen vesitorni!

Toivon että sitä ei pureta. Mutta jos se puretaan
ideani olisi että sen tilalle tulisi talli. :-)

Helmi 4 e



“

Vesitorni kuuluu
kaivokselaan. Se on
ollut täällä aina!

“

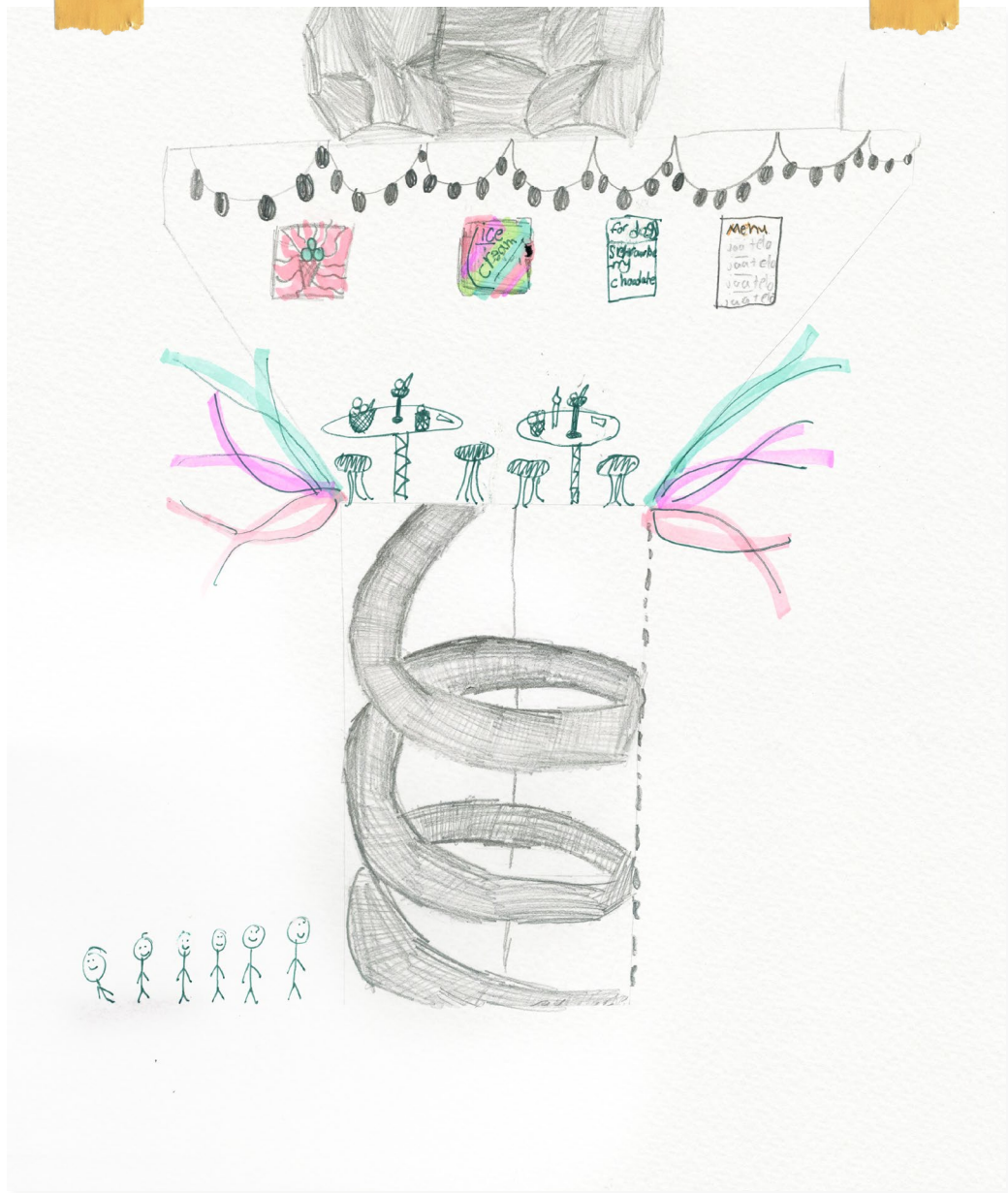
Omat muistoni ovat
myyrmäen/Variston
vesitornilta, mutta
kaivoksella
olen käynyt ala-
asteen ja tietysti
kaikki vanhassa
kaivoksella on sen
myötä arvokasta
itselleni.

Cafetower is a water tower shaped like a beehive.
It has Hesburger, a bar, and a cafe. It also has a terrace.
It has a fun area which includes a slide going into a ball pit
lots of games that you'll never get bored!

“

Nuorempana pelasin useamman vuoden futista. Junnuna treenit ja pelit olivat Kaivokselan urheilukentällä. Kun treenattiin, niin vedettiin ylös ja alas vesitorninmäkeä, juostiin kentältä koskettamaan vesitornin seinää ja takaisin alas. Siinä kunto kohosi. Talvisaikaan kentälle tehtiin jäät ja lumet aurattiin. Siinä oli pukukoppi, jossa oli kaminalämmitysikin. Kaivosveikot järjestivät hiihtokisoja ja kaikkea muuta hauskaa.

Tämä on jäätelö buffa, jossa saat itse tehdä oman jäätelösi siihen voi tulla mansikka jäätelöä ja vaikka siirappia ja kinuksikastiketta sinne pääsee, kiipeilyseinällä ja portaita pitkin, jotka ovat ulkopuolella ja sieltä pääsee ulos liukumäellä ja benji hypyllä pois ja ylhäällä on futis kenttä ja pallon sisällä on pomppulinna.



Uusi vesitomi on värikäs ja hieano siellä on myöskin macdonalds.
Ja kalatankki ja hissi ja kala maskotit
macdonaltsista saa ilmaisia kala hampunlaisia perjantaisin.
viljami
martti





“

Lapsena vesitorninmäki oli todella jännittävä, ja ehkä jopa hiukan pelottava paikka, mutta vain hyvällä tavalla. Olin lapsena (alasteella) todella suuri Viisikko-fani ja ahmin useaan kertaan kaikki Viisikko-kirjat. Päätin kirjoittaa oman Viisikko-tarinan, joka sijoittui vesitorninmäelle. Kirjan nimeksi tuli "Viisikko Vesitorninmäellä". Kirjassa vesitornin läheältä löytyy mm. salainen luola, jossa Viisikko seikkailee, ja taisi rosvojakin liittyä tarinaan. Kirjoitin "kirjan" lyijykynällä muutamalle A4-paperille ja sidoin ne narulla yhteen. Minulla on vieläkin tuo teos tallella.

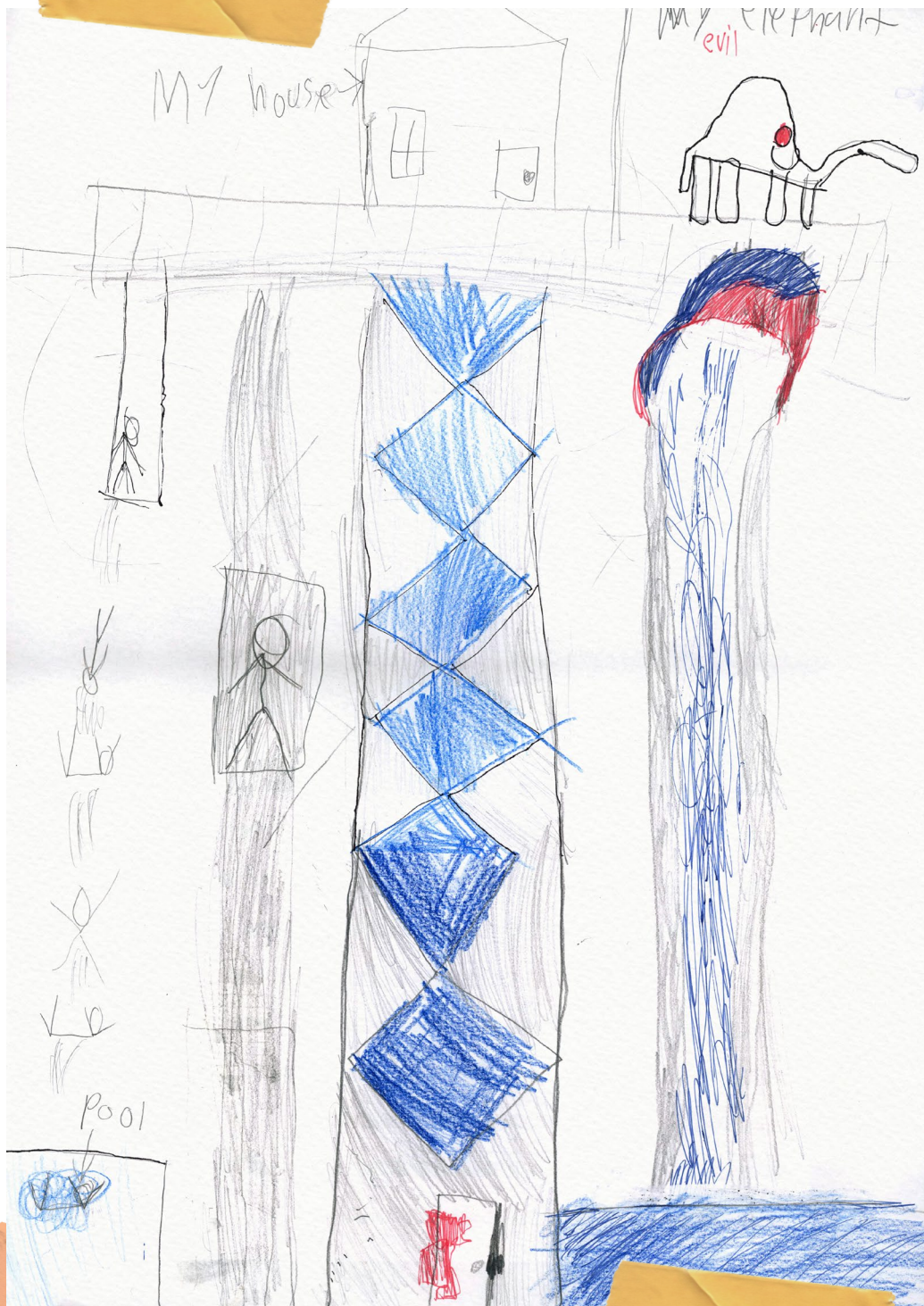
“

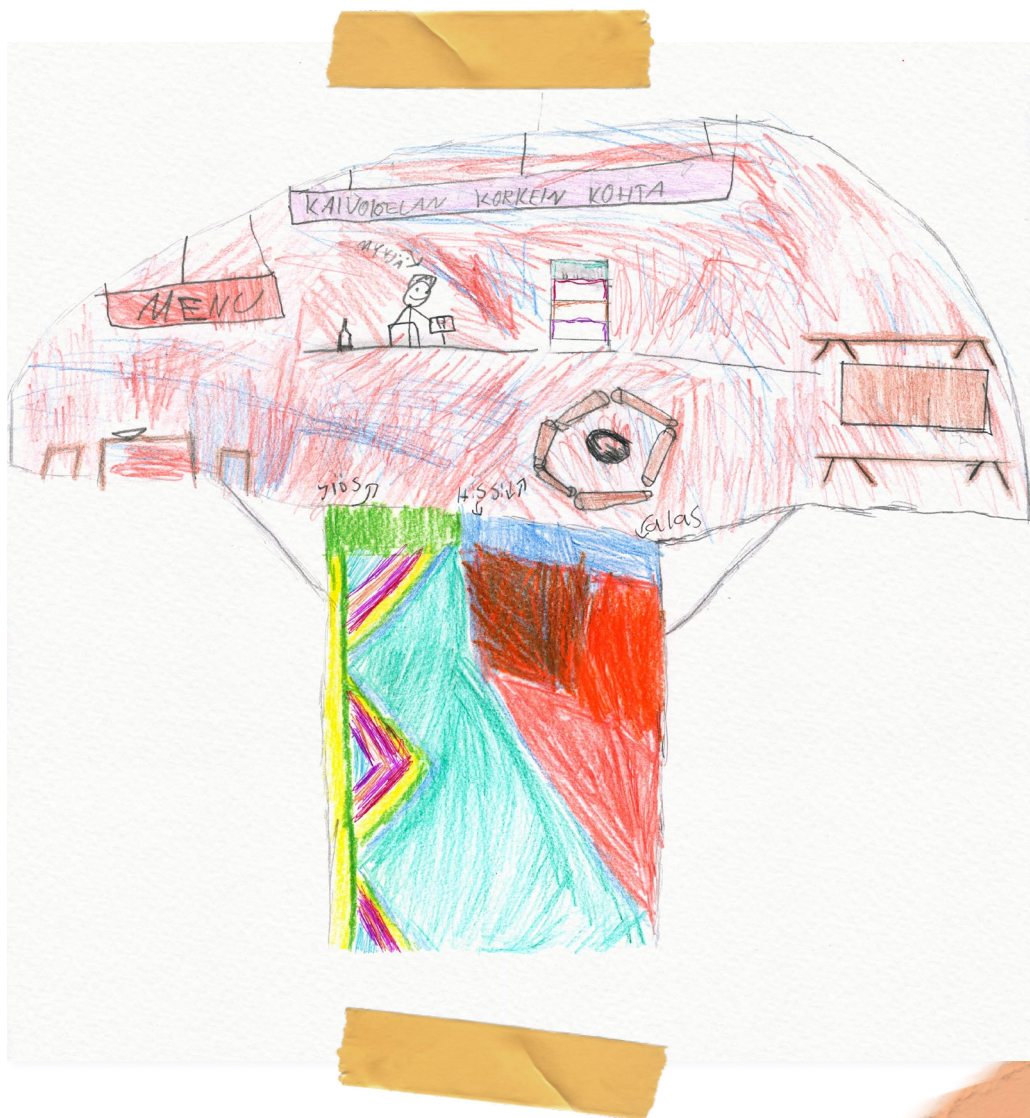
Vesitorni oli siistimpi ja maisemaan sopivampi ennen tutka-antennin asennusta vesisäiliön päälle. Mutta en näe mitään syytä säilyttää tätä ruostuvaa betonihökötystä kallion laella kauniissa mäntymetsässä.

“

Olisin toivonut, että vesitorni säilytettäisiin vaikkapa näköalatornina. Tämä on ollut lapsillemme pienestä asti ihana ja turvallinen leikkipaikka. Vesitornin purkaminen olisi kuin silmä olisi puhkaistu.

theres a evil elephant and
90 degree drop (water slide) and my house
my feivoret part is elevator and the pool





“

Vesitorninmäeltä oli mainiot
pulkkamäet alas länteen päin
peltoaukealle. Hurjat
vauhdit sieltä sai.

Uutena vuotena lähiseudun
väki kerääntyi tornin juurelle
ampumaan ilotulitteita.

Arvatenkin tornin liepeillä on
joitakin romanttisiakin
hetkiä koettu.

Vilho 4e
Luukas

Vilhon muisto: kun talvella 2018 eli 3 vuotiaana laskin pulkalla vesitornin
mäkeä alas vanhempieni kanssa. Minä ja minun kaveri mentiin niile
hakemaan yksi juttu kun me käännettiin vesitornin suuntaan mä muistin
että meidän pitää kääntyä takaisin mutta ei se oli muisto
Kaivoksela ei ole kaivoksela jos vesitornia ei ole !!!!!
PELASTAKAA VESITORNII!!!!!!!

“

Myöhemmin kun alkoi olemaan vähän ikää, niin istuskelimme kavereiden kanssa vesitornilla. Siihen mukavasti paistoi aurinko ja saattoi siinä olla muutama pussikaljakin mukana. Vesitornilla sai olla vähän omassa rauhassa, mukavalla keitaalla, vaikka se olikin silloin vielä aktiivisesti käytössä.

“

Lapsuudessani 1990-luvulla tultiin tänne vesitorninmäelle aina ampumaan uudenvuoden raketteja. Se oli aivan turvallista, sillä oli paljon lunta ja saimme raketit kyllä lähtemään oikeaan suuntaan!



I want it to be like a place to look down and see the trees
 as you can see there is stairs to go up and a balcony and if you go more
 up to the ball the ball has use for the weather because there was
 a machine that can tell if you put it up really high so I thought
 that we can put a telescope so we can see everything very closely

Miheli



“

Lapset olivat pieniä
1990-luvulla. Matka autolla
pohjoisesta kotiin päin oli
pitkä. He aina kyselivät,
että milloin ollaan kotona,
milloin ollaan kotona.
Siihen vastasimme, että
kun vesitornin huippu
näkyä, niin sitten ollaan
ihan kohta kohta
kotona.

“

Olin 14-vuotiaana valokuvaus-
kurssilla. Otin 4-vuotiaan
siskon malliksi, puin hänelle
vanhan takin päälle ja hupun
päähän. Lykkäsin käteen vielä
alastoman Barbien. Vesitornin
betonia vasten tuli hienoja
dramaattisia kuvia, joita
kurssin opettaja kehui.

WATER tower z.

First there is a staircase going up to the.
water

thank

There are 2 half of the water Tank. In first half you can store water.

And in the 2 half you can store water. Between both. There is a panel to
control the tower and water pressure. And telescope oppretor. There is space
to stand and take the view of the Sun shin. (Water Tower Z)

Hashir

I made it a cafe, kitchen and fish tank the is a hissi
for people how can't walk ther is free wifi and binoyolery
please don't tear down the water tower.

Omisha



“

Vesitorni on tunnetun
arkkitehtin suunnittelema
ja tuntuu pahalta, että
se puretaan.

“

Kurjaa, että vesitorni
puretaan. Miksi kaikki vanhat
pitää hävittää? Muvalla
vanhaa restauroidaan.
Jokaisen alueen pitäisi saada
olla oman näköisensä.

“

pääskyselä tekevät pesiä
vesitornin räystäälle. Se on
kevään merkki.

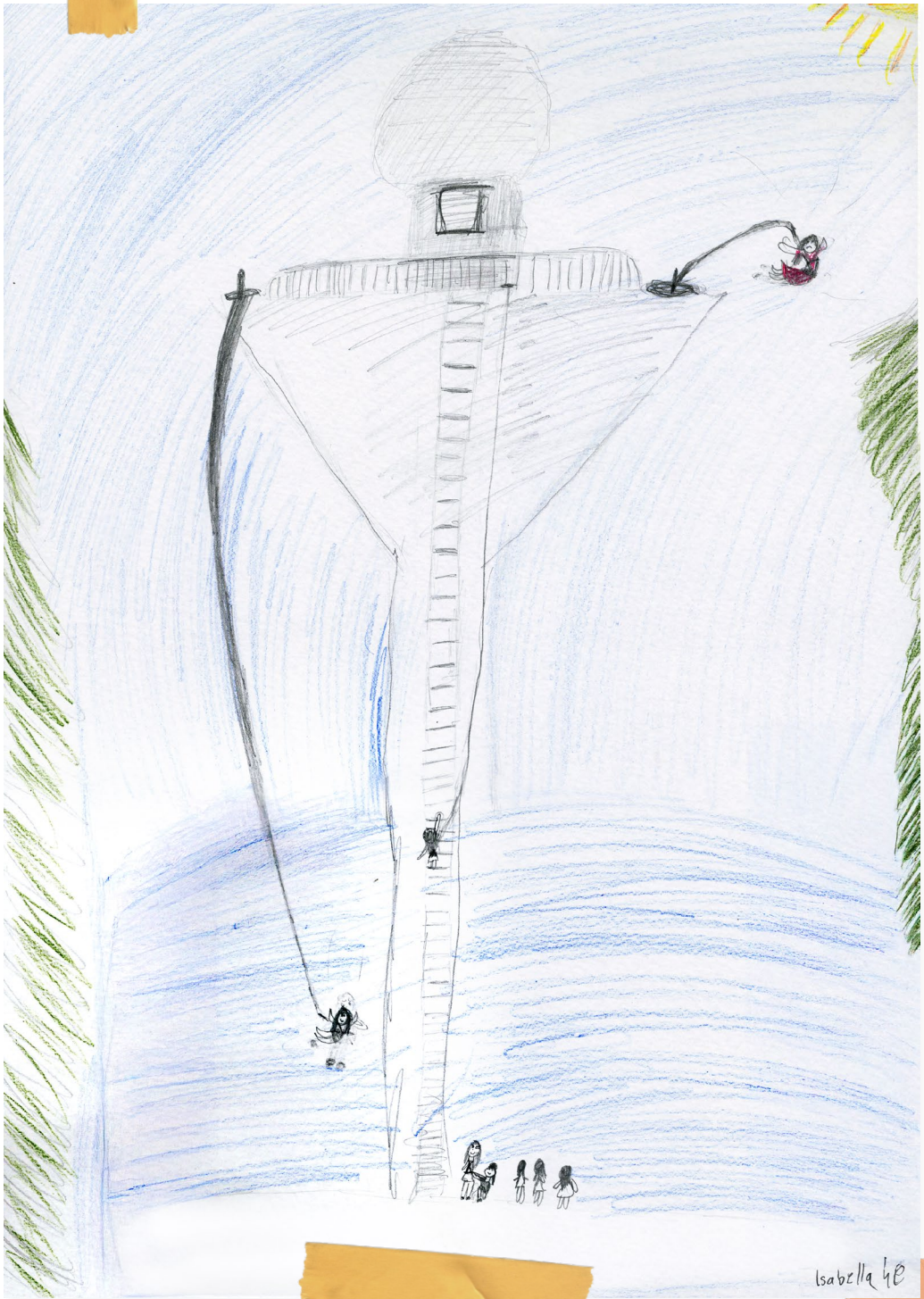
“

Pojanpoika oli rattaissa,
osoitti vesitorniin ja sanoi
PAVVO, kun ei osannut vielä
sanoa L-kirjainta.

Kaivoksen vesitorni
Haluaisin että kaivoksen vesi torni pidettäisiin sellaisena
Mikä se on minulla on sieltä paljon hyviä muistoja esimerkiksi
kerran oltiin luokan kanssa laskemassa pulkkamäkeä
Ja olin siellä myös monta kertaa kertaa kavereitteni kanssa.

Emmi





“

Nuoret miehet asensivat
vesitornille kännykkäverkon
tukiasemaa. Tavolla he istuivat
niin, että jalat roikkuivat
reunan yli. Heillä ei ollut
valjaita ollenkaan. Silloin sydän
kyllä hakkasi, mutta onneksi
he selvisivät ilman mitään
ongelmia.

“

Moni vuosi on alkanut
vesitorninmäellä. Mikä
onni laulaa Abbaa ystävät
ja perhe tiiviisti ympärillä.
Kaivokselassa ei niin paukuttettu,
mutta mäeltä näki isommat
ilotulitukset Martinlaakson ja
Malminkartanon suunnasta.

I want that this is a park were you can jump with a rope
and have FUN!

Isabella 4e

“

Varikset istuvat tuolla
vesitornin reunalla. Kun
tuulee, ne lähtevät
leijailemaan sen mukana,
oikein leikkivät sillä
ja tekevät sitä aina
uudestaan.

“

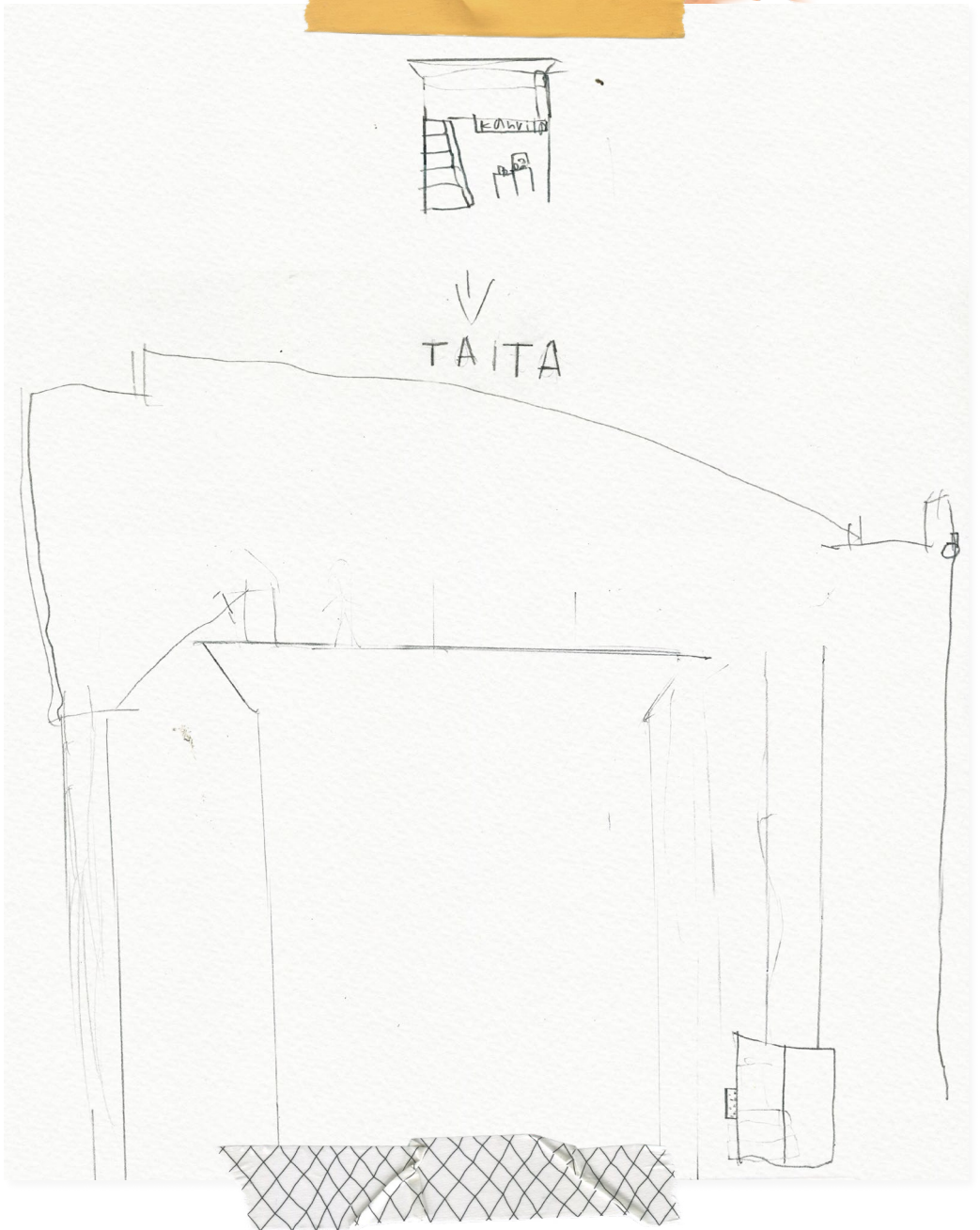
Kaverin isä kävi
hoitamassa vesitornia,
olen käynyt siellä
sisälläkin.





Tämä on ravintola parhailla näkymillä. Koko ravintola on lasia.
 Täme pääsee hissillä ja pitkällä portailla. Täällä on myös värikkäitä valoja.
 Tämä on myös illalla auki. Ravintolassa on musiikkia.

Martta



Vesitorni on tärkeä osa kaivoksela. Ja suurin osa ei halua
sen purkamista joten ajattelin että siitä voisi tehdä kiipeilypuiston
PELASTAKAA VESITORNII!
T: Klaus

“

Tuolla vesitornin reunalla istuivat linnut ja ne lähtivät kaikki lentoon. Katsoin, että jotain siellä on nyt meneillään. Siihen tuli kettuvemo kolmen poikasensa kanssa. Ne olivat kovin nälkäisiä. Emo jätti poikasensa meidän parvekkeen alle ja lähti kiertämään vesitorninmäen reunaa. Sieltähän jotain saalista löytyi, ilmeisesti sai jäniksen tai jotain muuta. Täällä on luonto lähellä.

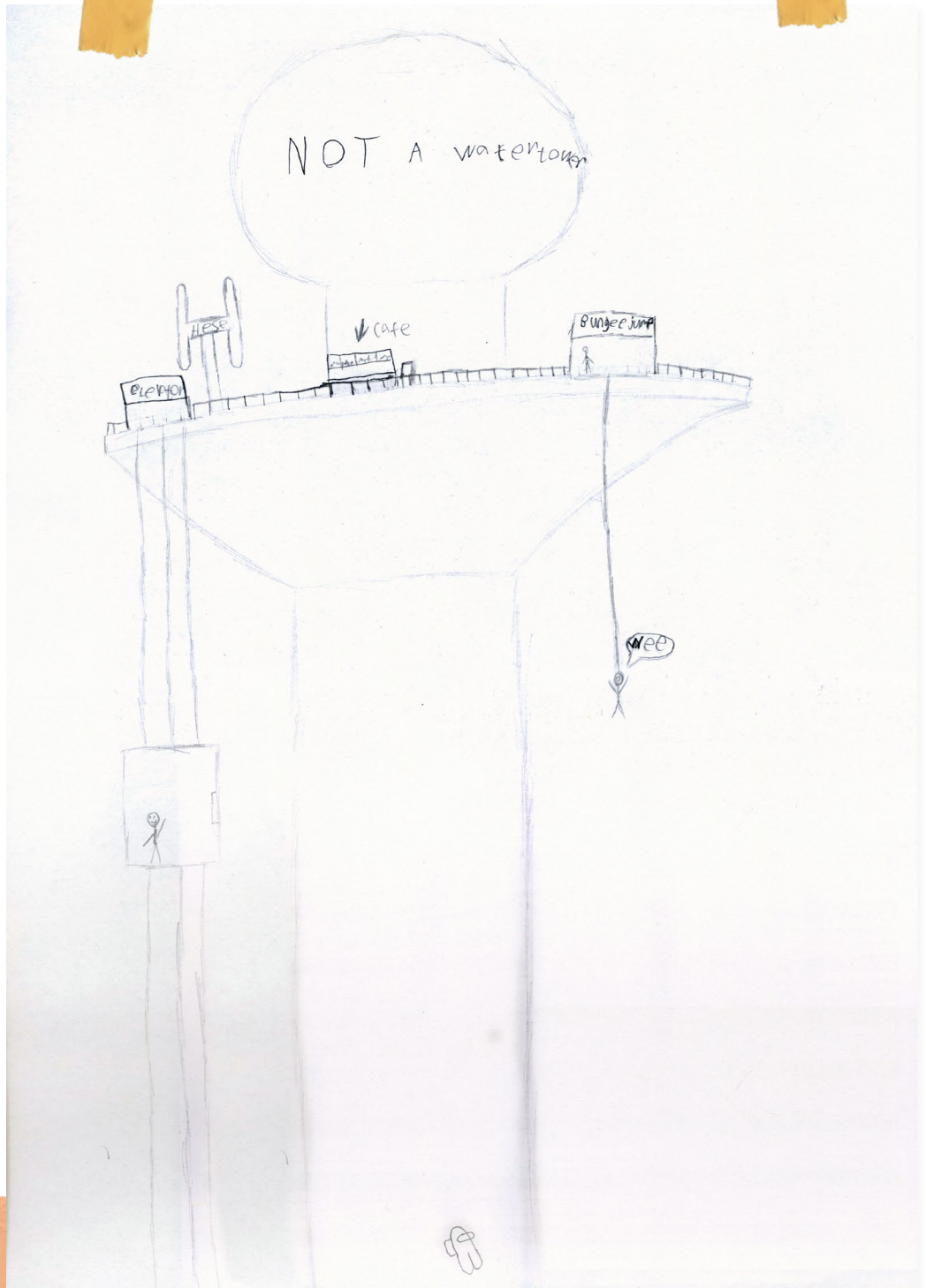
“

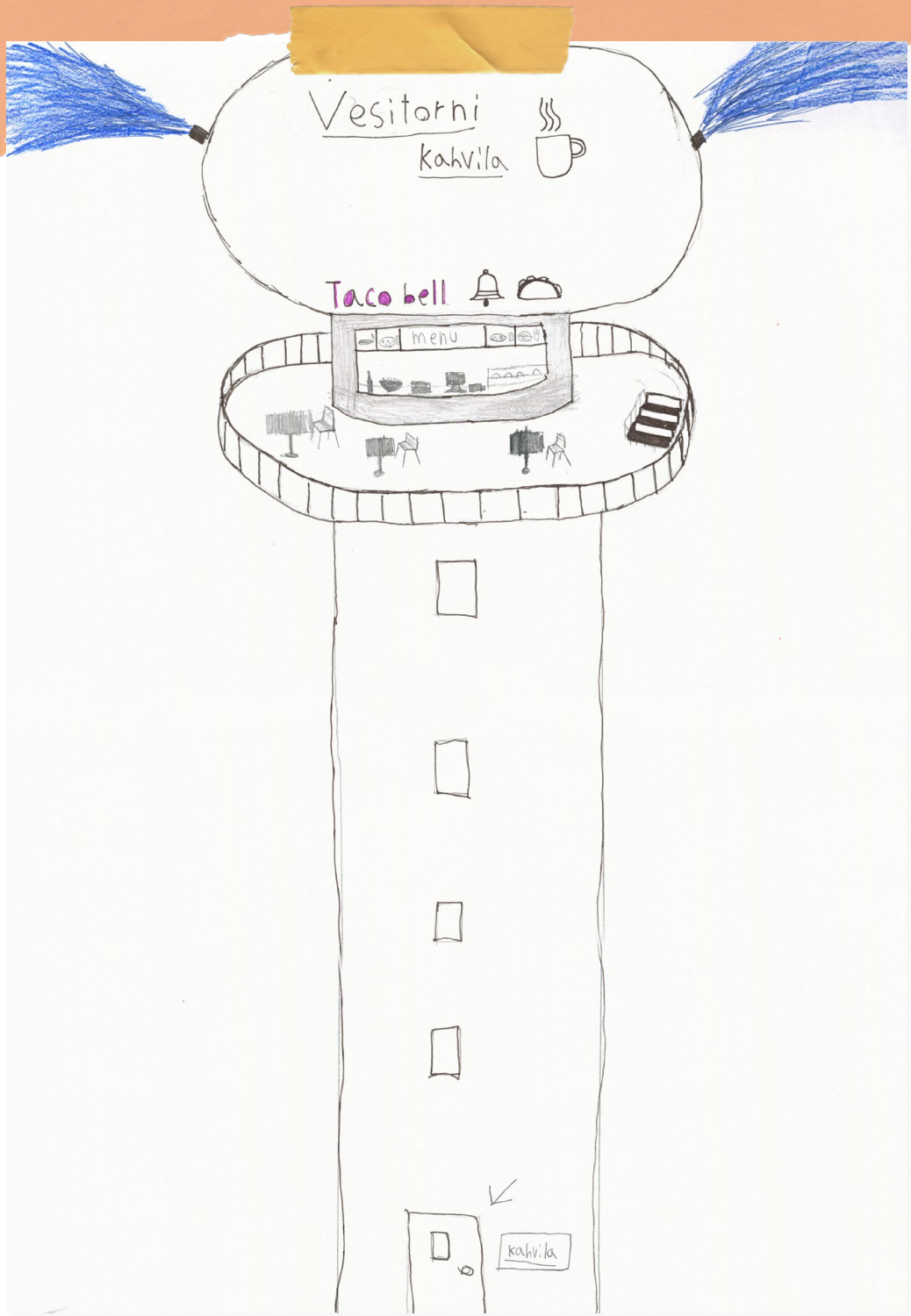
Lapsena se oli mystinen
paikka, vähän jännittävä.
Sinne ei saanut mennä
pienenä yksin. Se oli iso
ja näytti valtavalta
sieneltä. Siinä oli jotain
arvokkuutta, johon
suhtauduin pelonsekaisella
kunnioituksella.

“

Det har alltid varit här.
När vi kom hem, såg vi
vattentornet. Nu är vi
just hemma.

In this watertower there is a man doing
the bungee jump and there is an Htesburger and elevator
and there is water in the watertower.







“

Kävin TV 1:n kuvausryhmän kanssa vesitornin katolla kameramiehen kanssa. Siellä oli portaat, jotka natisivat. Silloin oli sumuista ja huono näkyvyys. Ohjelmaan piti lähettää sähköpostia, jos halusi päästä paikkaan, jossa ei ole ennen käynyt. Silloin oli korkea lumihanki, jossa kahlattiin ja tuosta vesitornin ovesta menimme sisään ja portaita ylös katolle. Siellä oli myös huone, josta oli säätutkaa huollettu. Olen ajatellut, että sinne pitäisi järjestää yleisönäytöksiä ennen kuin se puretaan.

Runolaulu vesitornimuistoista

Runolaulu ja kuvat:
Amanda Kauranne



aivokselalainen kansanmuusikko
Amanda Kauranne teki runolaulun
Kaivoksela-seuran vesitorni-
tapahtumassa 28.9.2025 osallistujien
muistojen perusteella.

Vesitorni maamerkkimme.

Aina ollut seuranamme

Lasten kanssa matkatessa

Kotiin päin jo kulkiessa

Kun näkyy nuppi mäen laelta

Silloin ollaan jo kotona

Pääskyt tornin räystähillä

Ovat merkinä keväälle

Liitelevät lentelevät

Kiertelevät kaartelevat

Ei lentäneet nuoret miehet

Asentaessa verkkojansa

kuuluvuudeks' kännyköille

Jalkojansa heiluttivat

Yli vesitornin laidan

Muistan tornin lapsuudesta

mystisen ja sienimäisen

Kuinka pallo ysärillä

Nosturilla pystytettiin

Raketteja uuden vuoden

Tornin alla ammuskeltiin

Kaljaakin on nautiskeltu

Muoin teininä tavattiin

Täällä luonto on lähellä

Mäenlaskuun paikka parhain

Lasten kanssa retkeilemme

Variksetkin leikkii siellä

Sekä kettu poikinensa

Miksi täytyy torni purkaa?

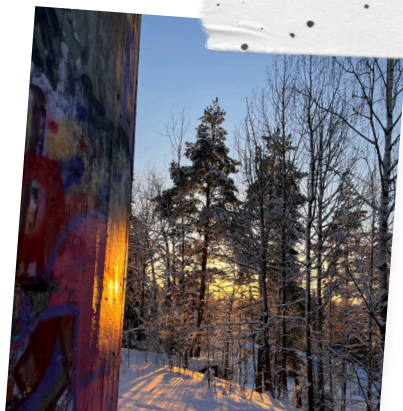
Vanhaa voisi arvostaakin

Vesitorni maamerkkimme

Aina ollut seuranamme

Kun näkyy nuppi mäen laelta

Silloin ollaan me kotona





Amanda Kauranne



Annukka Lyra



Amanda Kauranne



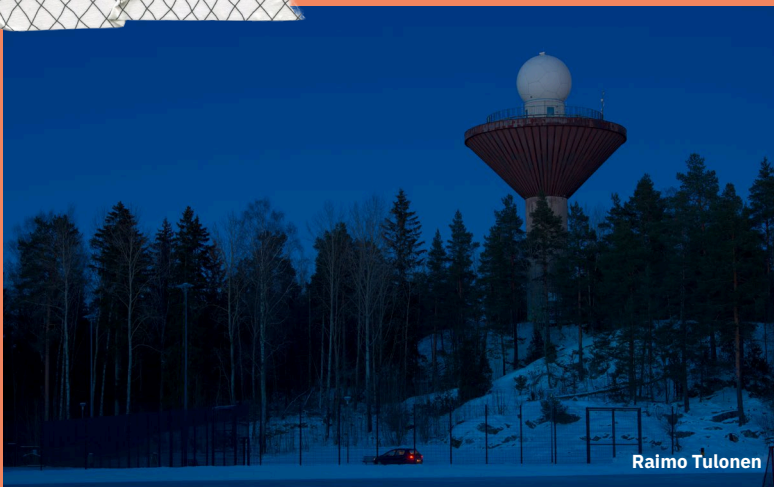
Annukka Lyra



Matti Pihkala



Amanda Kauranne



Raimo Tulonen

Tämä julkaisu kokoaa Kaivoksela-seuran jäsenten ja alueen asukkaiden muistoja vesitornista vuosien varrelta. Mukana ovat myös Kaivokselan koulun 4E -luokan oppilaiden piirrokset ja kirjoitukset, jotka kertovat vesitornista ja sen vaihtoehtoisista käyttösuunnitelmista lasten silmin vuonna 2025.

Vesitornin historiaa kuvin ja tekstein esittelevä kirja on osa Kaivoksela-seuran 60-vuotisjuhlatoimintaa.



ISBN 978-952-88-1317-0